

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ

Στον Αντρέα

Όλη τη νύχτα πάλευε με τα κύματα. Ήρθε η ώρα μου, σκεφτόταν. Τα χέρια του είχαν πληγιάσει όπως κρατιόταν από τα σκοινιά. Χωρίς μηχανή, χωρίς ασύρματο. Τώρα, καθώς ξημέρωνε, διέκρινε τη στεριά. Γκριζες θολές βουνοκορφές, πίσω από τα πανύψηλα βράχια που ξεπρόβαλλαν από το νερό. Τα κύματα έσκαγαν πάνω τους κι οι αφροί πετούσαν στον αέρα.

Η θάλασσα βοούσε. Η βάρκα παράδερνε ακυβέρνητη, χωνόταν μέσα στο νερό κι ύστερα υψωνόταν στην κορφή των κυμάτων, έμενε εκεί μετέωρη μια στιγμή για να κατηφορίσει πάλι με τέτοια ορμή που του έφερνε ίλιγγο. Παρασυρόταν προς τα βράχια. Πήρε δυο τρεις βαθιές ανάσες κι ετοιμάστηκε να βουτήξει. Όμως, λίγο πριν συντριβεί στη μεγάλη ξέρα που ορθώνονταν μπροστά του, η βάρκα έστριψε σπρωγμένη από το ρεύμα και πέρασε ξυστά. Η αριστερή πλευρά της σύρθηκε με έναν απαίσιο τριγμό στην τραχιά επιφάνεια. Ύστερα μια δίνη τη στριφογύρισε, τη χτύπησε με ορμή στον απέναντι βράχο, και μια μακριά ρωγμή άνοιξε στο πλάι. Άκουσε τότε το μουγκρητό, γύρισε και είδε το πελώριο κύμα πίσω του που φούσκωνε καθώς ερχόταν. Σαν να την σήκωσε ένα τεράστιο χέρι, η βάρκα όρμησε μπροστά, ανάμεσα στα βράχια κι αφού έμεινε στον αέρα για λίγο, έσκασε με φόρα στο νερό. Δεν μπόρεσε να κρατηθεί, του έφυγαν τα σκοινιά κι από τη μια μεριά πετάχτηκε στην άλλη.

Ξαφνικά η θάλασσα γαλίνεψε. Προσπάθησε να ανασπκωθεί κι ύστερα σωριάστηκε λιπόθυμος μέσα στα νερά που γέμιζαν τη βάρκα.

Όταν συνίληθε, ο ήλιος είχε ανέβει ψηλά. Σύρθηκε έξω κι έπεσε με τα γόνατα στην άμμο. Κοίταξε γύρω. Βρισκόταν σε έναν μικρό όρμο. Η θάλασσα εδώ ήταν ήρεμη σαν λίμνη. Ένα κομμάτι στεριάς κατέβαινε από τη μια πλευρά, την έκλεινε ημικυκλικά κι έφτανε ως απέναντι, αφήνοντας μόνο ένα στενό πέρασμα προς το πέλαγος, σπαρμένο με σκοπέλους, που περισσότερο μάντευε από τους αφρούς παρά έβλεπε. Από εκεί ανάμεσα είχε περάσει. Προς το εσωτερικό υπήρχαν μερικά αμμυρικά και εκεί που τέλειωνε η αμμουδιά άρχιζε μια πυκνή συστάδα από ψηλές καλαμιές. Σύρθηκε ως εκεί, βρήκε ένα πέρασμα ανάμεσά τους και προχώρησε.

Πρώτα είδε τους καπνούς να στροβιλίζονται στον αέρα κι ύστερα τον πήρε η ζέστη και είδε τη φωτιά. Κατέβαινε λοξά από τα αριστερά του. Μπροστά του διάσπαρτα μικρά καντίλια κάπνιζαν στο χώμα, πιο πίσω οι φλόγες ψήλωναν στα πέντε μέτρα. Όπως κατέβαινε το φαράγγι η φωτιά φαινόταν να πιάνει όλο το πλάτος του, από τη μια απόκρημνη πλαγιά στην άλλη.

Ύστερα πρόσεξε στα δεξιά το σπίτι. Ένα πέτρινο διώροφο, πενήντα μέτρα από τις φλόγες, στο έμπα μιας μικρής εσοχής που, αφού έφτανε ως την πλαγιά, ανηφόριζε για λίγο καταπράσινη, με πεζούλες και σκόρπια δέντρα. Πίσω από αυτήν υψώνονταν, κατακόρυφα σχεδόν, τα βράχια.

Προχώρησε δίπλα από τις φωτιές μέχρι το σπίτι. Η πόρτα ήταν ανοιχτή. Πέρασε το κατώφλι και βρέθηκε σε ένα μεγάλο δωμάτιο με λιγοστά έπιπλα κι ένα μαυρισμένο τζάκι. Μια σκάλα ανέβαινε στο πάνω πάτωμα. Από την πόρτα στο βάθος ερχόταν μυρωδιά φαγητού. Πόσες μέρες είχε νηστικός; Δεν θυμόταν.

«Είναι κανείς εδώ;»

Καμιά απάντηση. Στάθηκε και περιέμενε. Κι ύστερα ξαφνικά αντήχησαν σε όλο το σπίτι κραυγές πόνου. Ήταν γυναικείες κι έρχονταν από πάνω. Διστακτικά άρ-

χισε να ανεβαίνει την ξύλινη σκάλα κι όσο ανέβαινε οι φωνές ημέρευαν ώσπου στο τελευταίο σκαλί ίσα που άκουγε κάποια βογγητά. Είχε φτάσει σε ένα διάδρομο με τέσσερις πόρτες. Η πρώτη ήταν ανοιχτή. Στάθηκε στο άνοιγμα και κοίταξε μέσα και είδε την πλάτη ενός άντρα σκυμμένου σε ένα κρεβάτι. Τα βογγητά σταμάτησαν, ακουγόταν μόνο μια λαχανιασμένη ανάσα. Ο άντρας, ένας γέρος με άσπρα μαλλιά και γένια, σηκώθηκε και γύρισε. Προχώρησε προς το μέρος του, χωρίς να δείξει καμιά έκπληξη από την παρουσία του, και του έδωσε αυτό που κρατούσε. Όπως ήταν ζαλισμένος, άπλωσε τα χέρια και το πήρε. Έπιασε το νεογέννητο, βρεγμένο και λερό από τα υγρά της γέννας και με τον λώρο να κρέμεται και το κράτησε μπροστά στα μάτια του. Ο γέρος τού έδωσε μια στην πλάτη κι αυτό άρχισε να κλαίει γοερά. Προχώρησε τότε σαν υπνωτισμένος και το ακούμπησε στο στήθος της γυναίκας που ήταν ξαπλωμένη στο κρεβάτι, και το μωρό πήρε το βυζί της στο στόμα του και σταμάτησε το κλάμα. Ύστερα τα πόδια του λύγισαν κι έχασε πάλι τις αισθήσεις του.

Ξύπνησε ξημερώματα. Βρισκόταν σε ένα δωμάτιο με μόνα έπιπλα ένα κρεβάτι, ένα τραπέζι και μια καρέκλα. Πάνω στο τραπέζι υπήρχε ένα κανάτι με νερό κι ένα πιάτο με ψωμί, ελιές κι ένα κομμάτι άσπρο τυρί. Ξεδίψασε και κάθισε στην καρέκλα κι έφαγε με όρεξη. Από το παράθυρο, που ήταν στην πρόσοψη, έβλεπε τις φλόγες και λίγο από την ακτή. Ο γέρος ήταν στην αμμουδιά και φτυάριζε άμμο μέσα σε ένα σακί. Δίπλα του διέκρινε ένα μουλάρι. Η γυναίκα δεν φαινόταν πουθενά. Κατέβηκε την ξύλινη σκάλα και βγήκε έξω.

Όλη η στενή κοιλάδα ήταν στις φλόγες. Η φωτιά άρχιζε εκεί, κοντά στο σπίτι, και μπορούσε να τη δει ως πέρα, να ανηφορίζει στις πλαγιές. Το περίεργο ήταν πως δεν υπήρχε τίποτα να την τροφοδοτεί. Όσα δέντρα στέ-

κονταν ακόμα όρθια ήταν μαύρα και καρβουνιασμένα. Κι όμως οι φλόγες έγλειφαν ακόμα λαίμαργα τους κορμούς και τα κλαδιά τους. Η φωτιά έκαιγε μόνη της, λες και τρεφόταν από τις ίδιες της τις φλόγες, σαν να ξεφύτρωνε από το χώμα. Χαμίλωνε για λίγο κι ύστερα πάλι οι φλόγες υψώνονταν στον ουρανό με μια υπόκωφη βοή. Μαύροι καπνοί στροβιλίζονταν στον αέρα και σκέπαζαν όλο τον τόπο κι ύστερα οι ριπές του ανέμου τους σκόρπιζαν στη θάλασσα και τις πλαγιές.

Έκανε το γύρο του σπιτιού και είδε τη γυναίκα να σκαλίζει σε ένα περιβόλι. Τον άκουσε να πλησιάζει και γύρισε.

«Εύπνησες;»

«Ναι. Πού βρίσκομαι;»

«Στο σπίτι μου.»

Δεν επέμεινε.

«Τι είναι αυτή η φωτιά; Δεν έχω ξαναδεί κάτι τέτοιο.»

«Καίγεται η γη. Οι χυμοί της.»

Σταγόνες ιδρώτα στο μέτωπό της. Πρόσωπο κουρασμένο, σκληρό, όμορφο. Μαλλιά κοντά, κομμένα άτεχνα με ψαλίδι.

«Πώς μπορώ να φύγω από εδώ;»

«Δεν μπορείς.»

Ήταν ο γέρος τώρα που είχε πλησιάσει αθόρυβα και στεκόταν πίσω του.

«Ο μόνος δρόμος είναι μέσα από τη φωτιά. Και η φωτιά δεν πρόκειται να σβήσει ποτέ.»

«Από τη θάλασσα;»

«Μόνο από το πέρασμα απ' όπου μπήκες. Αν είσαι τυχερός και δεν σε κάνουν κομμάτια τα κύματα πάνω στα βράχια, θα 'χεις να κολυμπήσεις κάμποσο, πάντα ανάμεσα σε ξέρες. Αλλά τα ρεύματα μάλλον θα σε πνίξουν πριν κάνεις δέκα μέτρα.

Ύστερα του έδειξε το μωρό που κοιμόταν σε μια αυτοσχέδια κούνια από ψάθα ντυμένη με προβιές.